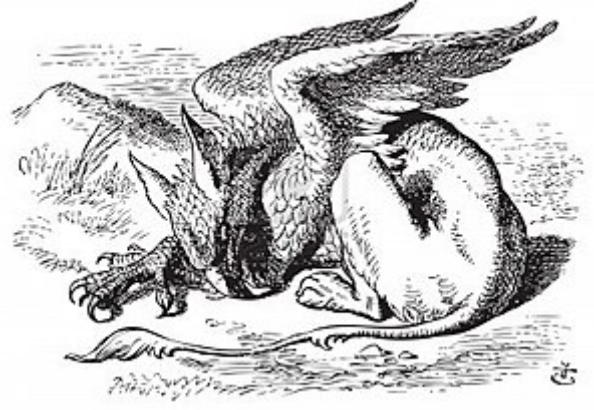

Bürküt Ata

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Bürküt Ata - Türk, Altay ve Moğol mitolojilerinde Kartal Tanrıdır. **Burkut (Merküt, Markut, Mörküt, Börkit, Börköt, Bürgid) Ata** olarak da anılır. Moğollar ise **Bürgüd Ece veya Bürged Ecege** derler. Ayrıca **Kartal Ata** ve Sakalarda **Hotoy Ete** olarak da bilinir

Bürküt Ata. Merküt veya Kartal Ata olarak da bilinir Türk ve Moğol mitolojisinde bulunan bu yaratık dört ayaklı bir kartal görünümündedir Arka ayakları bir aslaninkine benzer ve kuyruğu sivridir Efsanelere göre insanlara zarar vermeyen bu canlı ölümsüzlüğü ve güneşi simgelemektedir

İçindekiler

Özellikler

Etimoloji

Ayrıca bakınız

Kaynakça

Dış bağlantılar

Özellikler

Güneş'in sembolüdür. Yeniden doğuşu, ebedi yaşamı, ölümsüzlüğü, güneşin doğuşunu simgeler. Ateşi, sıcaklığı ve hasat mevsimini çağırıştır. Kartal'a bazı Türk kavimlerinde Güneş Kuşu denir. Merküt kabilesi kara bir kartaldan, Yurtas kabilesi ise beyaz bir kartaldan türemiştir. Macar krallarının soyu da bir kartala (veya doğana) kadar uzanır. İlk Macar kralının annesi bir doğandan hamile kalmıştır. Macar kralının annesi hamile değilken rüyasında bir doğan görmüş, sonra bu kuş etrafında uçarak dokuz defa dolanmış ve sonra da rahmine girmiş. Bir süre sonra da hamile kaldığını anlamış. Çocuğun doğumunda ise sıra dışı olaylar yaşanmış. Bir Kırgız boyunun anası da yine gece rüyasında çadırına gelen bir doğan görmüş ve bu kuş karnına girmiş. Kadın bir süre sonra hamile kalmış. Başka bir söylence de Kartal Ata yeryüzüne inerek bir kadınla birleşir ve çocuğu olur. Doğan çocuk yeryüzünün ilk ve en büyük şamanı olur. Kartalın bunu yapmasının sebebi kendi dilini anlayacak bir insan evlada sahip olmakmış. Bürküt ölümsüzlüğü simgeler. Yağmurlar yağdırabilme gücüne sahiptir. Bolluğu ve bereketi temsil eder. Kazak bayrağında sırtında Güneş taşıyan bir kartal vardır. Buryat kağanının karısının bir kartalla girdiği ilişki sonucu şaman olduğu anlatılır. Türklerde Kartal ve ona benzeyen Sungur, Doğan, Atmaca, Laçın gibi kuşlara genel olarak Karakuş adı verilir. Bu kuş türü aynı zamanda görünmez alemle olan bağlantıyı temsil eden bir ruh olarak da görülür. Şamanlar onun yardımına başvurur. Karakuş bazen yiğitleri bütün olarak yutar ve onlarda onun karnından tekrar sağ olarak çıkmanın bir yolunu bulurlar. Anadolu'da aşıklar ancak kendilerine bir kuş kılığına giren Cebrail veya Mikail'in rüyalarında görünmesiyle birlikte aşıklık vasfını kazanırlar. Yakut dilindeki Hotoy sözcüğünün Kuday (Tanrı) sözcüğü ile benzerliği de dikkate değerdir. Bürküt (Merküt) kuşu şamana kendinden geçerek yaptığı yolculukta eşlik eder. Bürküt aslında tüm kuşları temsil eden bir hayvandır. Bu bağlamda aşağıda örnek olarak verilen ve Kartal, Doğan, Atmaca gibi yırtıcıların alttürleri olan kuşların tamamı Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir: Baz/Bas, Bazalak/Bozalak, Beygü/Baygu, Cınkay/Çınkay, Çakır/Şakır, Çalağan/Çalagan, İtelgü/İtleğü, Karçıkay/Karcıgay, Köçken/Köçögen, Köykenek/Küykenek, Kırgay/Kırguy, Laçın/Naçın, Sungur/Sonkur, Şunkar/Şumkar, Toğanak/Tuğanak, Toygun/Tuygun, Torumtay/Turumtay, Zağalma/Yağalbay.

Etimoloji

(Bür/Mür) kökünden türemiştir. Örtmek anlamlarını içeren bürümek, bürgü kelimeleri ile aynı kökten türemiştir. Kartal demektir. Büreg sözcüğü Moğolcada karanlık demektir ve Bürkütler çoğu zaman siyah renkli olarak betimlenir. Kartal için kullanılan Karakuş tabiri bunun en güzel örneğidir Bur (Burh) sözcüğüne bağlantısı da önemlidir Bur, İyicil Ruh demektir.

Ayrıca bakınız

- [Merküt](#)

Kaynakça

- Türk Söylence Sözlüğü, Deniz Karakurt, Türkiye, 2011(OTRS: CC BY-SA 3.0)

Dış bağlantılar

- [Türk Mitoloji Sözlüğü](#), Pınar Karaca(Markut)
- [Türkmenistan'da Bir Yağmur İyesi "Burkut Ata"](#), Ahmet Gökçimen

Türk mitolojisi ile ilgili bu madde bir taslaktır. Madde içeriğini geliştirerek Vikipedi'ye katkıda bulunabilirsiniz.

"https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=Bürküt_Ata&oldid=19641986" adresinden alındı.

Bu sayfa son olarak 1 Nisan 2018 tarihinde ve 13.54 saatinde düzenlenmiştir

Metin [Creative Commons Atıf-BenzerPaylaşım Lisans](#)ı altındadır; ek koşullar uygulanabilir Bu siteyi kullanarak, [Kullanım Şartlarını](#) ve [Gizlilik Politikasını](#) kabul etmiş olursunuz.

Vikipedi® (ve Wikipedia®) kâr amacı gütmeyen kuruluş olan [Wikimedia Foundation, Inc.](#) tescilli markasıdır